Pledoarie pentru bibliografie

Dr. Cristina Popescu
Catedra de Ştiinţele Informării şi Documentării,
Facultatea de Litere, Universitatea din Bucureşti
E-mail: cristinapopescu07@yahoo.fr

Dr. Cristina Popescu este lector la Catedra de Ştiinţele Informării şi Documentării de la Facultatea de Litere a Universităţii din Bucureşti. Predă cursuri de biblioteconomie şi bibliografie şi este interesată de studierea feed-back-ului informaţional pe care îl presupune diversitatea de servicii – atât tradiţionale cât şi electronice – oferite beneficiarilor de către structurile infodocumentare.

Rezumat

În societatea contemporană, în care factorul relevant este informaţia, esenţială este familiarizarea atât a bibliotecarilor, cât şi a beneficiarilor de documente cu etapele procesului de informare, bibliografia – cu toate formele ei – având un rol incontestabil în procesul cunoaşterii. Astfel, se impun conştientizarea necesităţii informării şi a faptului că referinţele bibliografice exacte şi complete stau la baza luării unor hotărâri avizate.

Cuvinte cheie: *Bibliografie, Cultură, Informaţie, Baze de date bibliografice*

De o importanţă incontestabilă este faptul că dreptul la informare este unul din cele mai discutate libertăţi ale societăţii actuale. Fie că este folosit în scopuri pozitive, fie negative, acest drept este apărat şi garantat de diverse instrumente internaţionale în domeniul drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului, cum ar fi: *Declaraţia universală a drepturilor omului* (articolul 19) (1): „Orice om are dreptul la libertatea opiniilor şi exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum şi libertatea de a căuta, de a primi şi de a răspândi informaţii şi idei prin orice mijloace şi independent de frontierele de stat", *Pactul internaţional cu privire la drepturile civile şi politice* (articolul 19) (2): „Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi şi de a răspândi informaţii şi idei de orice fel, indiferent de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită ori artistică sau prin orice alt mijloc, la alegerea sa" şi *Convenţia cu privire la drepturile*

BDD-A27105 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:57:09 UTC)

copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989 (articolul 13) (3).

Acestea constituie câteva din principalele reglementări privind libertatea de informare a individului. Însă, rezolvarea problemei privind nevoia şi dreptul la informare nu constă numai în neîngrădirea acestor libertăți. Imposibilitatea informării poate fi cauzată şi de faptul de a nu avea prea multe mijloace, de a nu avea timpul sau competența de a selecta, de a nu deține resursele financiare suficiente pentru o informare completă.

Încă din cele mai vechi timpuri, de la primele înscrieri pe diferite suporturi (lemn, piatră, piei de animale, tăblițe de lut), omul a simțit o deosebită dorință de a comunica în forme variate. Scrisul însemna transmiterea de valori inestimabile, perpetuarea unor tradiții şi obiceiuri în conştiința următoarelor generații.

Cartea a apărut ca un fenomen firesc în viața oamenilor. Mulți au început să scrie din dorința de a lăsa ceva în urma lor, de a împărtăşi şi celorlalți din propria experiență. Aşadar, cartea îl reflectă pe însuşi autorul ei, chiar lumea întreagă, Universul. Ea este creația unui individ, dar şi a unei societăți, în acelaşi timp, în mijlocul căreia acesta trăieşte şi de unde se inspiră.

O teorie relevantă în acest sens, prezintă Albert Flocon, în lucrarea sa *Universul cărților*, în care spune despre carte că este „...reflectare, motor şi judecător al istoriei. Prietenă sau duşman, cartea are toate calitățile unei persoane morale. Creată de om, ea reflectă Universul şi pune în mişcare lumea" (4)**.** Aşadar, se poate vorbi de un fel de "complicitate" ce există între carte şi autorul ei: cartea găzduieşte în paginile sale produsele minții omeneşti, oferă garanția trecerii omului prin timp şi spațiu.

După apariția tiparului, cartea nu a mai fost considerată ca un obiect de lux, pe care numai unele persoane înstărite îşi puteau permite să o achiziționeze. Ea a devenit accesibilă, odată cu trecerea timpului, tuturor.

Astfel, se justifică faptul că, în prezent, explozia informațională, privită în primul rând ca o acumulare de date, nu pare să îngrijoreze omenirea pe cât o face ajungerea rapidă la informația deja produsă, regăsirea facilă a acesteia ca rod al sistematizării. Este, deci, rezultatul firesc al unei evoluții, dacă nu întru totul previzibilă, încadrată totuşi în normalitate.

Beneficiarii de informații şi documente trebuie să ştie, însă, şi ce să păstreze, dar şi ce să elimine pentru că, de multe ori, cantitatea mare de răspunsuri la o cerere de informare se opune calității. Însă, în acest scop, este necesar ca ei să aibă deja unele cunoştințe în domeniul respectiv pentru a se putea debarasa de informațiile nesemnificative sau redundante. Venind în sprijinul utilizatorilor, instrumentele de lucru cum sunt: dicționarele, enciclopediile, indexurile, repertoriile, cataloagele, ghidurile, biobibliografiile

BDD-A27105 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:57:09 UTC)

şi bibliografiile, tradiționale sau pe suporturi moderne, nu vor prisosi niciodată.

De altfel, lucrările bibliografice reprezintă, încă, unica modalitate viabilă prin care societatea îşi poate satisface necesarul de informație fără a contraveni cerințelor impuse de economia de timp. Din această perspectivă, contribuțiile bibliografice la accelerarea progresului culturii şi civilizației sunt imperios necesare (5).

Este evident, însă, faptul că niciodată nu se va putea sublinia îndeajuns caracterul universal al necesității de bibliografie, care a devenit, în prezent, o cerință indispensabilă bunei dezvoltări a societăților ce îşi întemeiază evoluția pe producerea, schimbul şi consumul de informație.

Şi, desigur, ca rezultat firesc al demersului informativ, instrumentul bibliografic se impune în mod real în procesul de culturalizare şi profesionalizare a omului. El permite fiecărui individ să-şi apropie acea parte din tezaurul cultural-ştiințific creat de predecesorii şi semenii săi.

De asemenea, nu poate fi omis nici rolul de excepție, de principal instrument auxiliar în procesul de evaluare ce revine prelucrării bibliografice în sfera ştiințelor umane şi, în genere, în aria creației spirituale. Ea este aliatul credincios al valorii şi martorul nemilos al imposturii, prietena statornică a adevărului şi inamica intratabilă a minciunii. De fapt, însuşi demersul prin care se decide a se realiza o bibliografie în sfera culturii implică dorința de valorizare. A voi să faci bibliografie înseamnă a dori să restitui contemporanilor şi posterității un anumit teritoriu al culturii scrise, înseamnă a salva de la uitare unele creații spirituale. Auxiliar de neînlocuit pentru om, pentru orice colectivitate ştiințifică ori profesională, dar şi pentru societate în ansamblul ei, bibliografia a jucat şi continuă să joace, pretutindeni în lume, rolul unui vital serviciu necesar comunității, necunoscut îndeajuns şi finanțat ca atare de către societate.

Privită ca un edificiu al spiritului şi pragmatismului uman, bibliografia este „mărturia maturității culturii scrise şi atestă, pe măsura evoluției sale, etapele de exigență intelectuală parcurse, gradul de specializare, modul în care este preluată şi valorificată moştenirea spirituală" (6).

Lipsa bibliografiei, atunci când se elaborează o lucrare care impune studiu aprofundat „dă senzația unui adevărat salt în gol" (7).

Această recunoaştere a utilității bibliografiei, care apare ca justificare practică a existenței sale, corespunde unei realități. De obicei, aprecierile asupra bibliografiei se opresc însă aici. Faptul că marii savanți şi oameni de cultură (la noi, Nicolae Bălcescu, Al. Odobescu, Emil Racoviță, Tudor Vianu etc.) au avut preocupări bibliografice cu teoretizări importante, este adesea înregistrat fără valorificarea lor pentru sublinierea a ceea ce bibliografia are mai prețios în esența ei: acțiunea în scopul cunoaşterii şi participarea sa la fenomenul culturii.

BDD-A27105 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:57:09 UTC)

Ceea ce este de remarcat este faptul că omul le creează şi tot omul devine rob al cărţilor, însă bibliografia vine în sprijinul celui care cercetează, indiferent dacă este un om de cultură sau un simplu elev, uşurându-le tuturor, în mod categoric, căutările în diverse domenii ale cunoaşterii. A vorbi despre cultură înseamnă implicit a spune bibliografie, deoarece cele două se găsesc într-o relaţie de interdependenţă. Cultura nu poate supravieţui timpului fără bibliografie, ce îi conferă un sens şi o utilitate practică pentru toţi aceia care sunt interesaţi să afle informaţii legate de descoperirile şi cunoaşterile umanităţii, indiferent de timpul şi spaţiul în care au fost realizate. De asemenea, bibliografia şi-ar pierde acest rol de netăgăduit, în cazul în care cultura ar pieri ca prin farmec. Dar cum acest lucru este cu neputinţă, se poate afirma că bibliografia şi cultura se află într-o puternică simbioză.

Apropierea termenilor bibliografie şi cultură, înainte chiar de a fi analizată, pare să deschidă dintr-o dată porţi largi şi ne face să simţim că, prin acest raport, bibliografia îşi recâştigă poziţia sa corectă în ierarhia valorilor. Prin alăturarea celor doi termeni se creează o interdependenţă între noţiuni, deoarece cultura este, în fapt, „ansamblul activităţlor artistice şi intelectuale specific umane”(8), iar bibliografia reprezintă instrumentul ce repertoriază aceste valori.

Membrii societăţii ar trebui educaţi să apeleze la astfel de surse de informare, capabile să structureze pe domenii şi nivele de interes, dar şi să prezinte într-o manieră obiectivă documente care să nu eludeze valorile culturale sau alte categorii de valori. În caz contrar, informarea se va realiza în mod trunchiat, deoarece: „Când o societate sau un individ cultivă numai un gen de valori, vorbim de o cultură parţială. Ceea ce se numeşte cultură profesională este, în termenii proprii ai filozofiei, culturii, o cultură parţială [...]. De unde se poate distinge o cultură individuală, parţială sau totală, şi o cultură a societăţii (a grupurilor sociale, începând de la cele mai mici, până la suma tuturor, care e umanitatea), parţială sau totală” (9).

Este de o extremă importanţă faptul că, pentru ca individul, şi prin el, societatea întreagă, să se formeze din punct de vedere cultural, este nevoie, mai întâi, de bibliografia de cultură generală, întrucât pe baza ei omul capătă o deschidere spre orizontul vast, pentru înţelegerea semenilor săi şi a fenomenelor.

Adeseori, se afirmă că bibliografia are un rol social. Acesta se explică atât prin faptul că ea cuprinde elemente culturale, care au caracter social, cât şi prin aceea că bibliografia însăşi constituie un produs cultural, ce se dezvoltă în şi pentru societate.

Este o realitate incontestabilă, însă, că rezultatele activităţii de cercetare au fost şi vor fi întotdeauna determinate, în mare măsură, de

BDD-A27105 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:57:09 UTC)

metodele aplicate. În contextul contemporan, metodele de cercetare au căpătat, însă, o nouă valență. Folosite în sistemul de cercetare, ele asigură unitatea necesară atingerii scopului propus, adică minimalizarea incertitudinilor rezultatelor şi micşorarea posibilităților de eşec.

Aşadar, este necesar ca utilizatorii să fie în măsură a se informa repede şi sigur asupra resurselor de toate tipurile, ce reprezintă patrimoniul literar şi ştiințific al omenirii. Soluția problemei rezidă clar în folosirea instrumentelor specifice ale muncii intelectuale, numite bibliografii sau repertorii bibliografice (10).

În esență, întocmirea unor instrumente bibliografice reprezintă rezultatul aplicării anumitor scheme de cercetare bibliografică. Aşa se explică faptul că informațiile stocate pe un suport oarecare nu constituie, în fapt, instrumente decât dacă sunt regăsite rapid şi fără dificultate.

Bunăoară, într-o bibliotecă universitară, enciclopedică, inițierea în metodologia cercetării bibliografice este mai necesară decât asigurarea asistenței de către bibliotecarul de referințe / bibliotecarul – bibliograf.

„A-l informa pe cititor înseamnă deci a-l orienta spre instrumentul care îi convine, făcându-l totodată să înțeleagă că o cercetare nu se construieşte pe o singură sursă, chiar dacă scopul ei este o expunere sau o lucrare de seminar.” (11)

Mai mult de-atât: „Aşa cum biblioteca clasifică şi organizează documentele, cercetarea bibliografică sau cercetarea documentară, fie ea manuală sau informatizată, sau – caz frecvent astăzi – combinată, clasifică şi organizează instrumentele pe care ea le utilizează. De această organizare şi de această progresie logică depind economisirea timpului şi obținerea răspunsurilor celor mai adecvate la întrebarea pusă.” (12)

Adoptarea mijloacelor automatizate în cercetare şi în prelucrarea datelor constituie o evoluție firească şi devine o necesitate a lumii moderne, cu avantaje evidente. Folosind aceste metode actuale, bibliografiile vor fi întocmite mai repede şi poate mai precis, cu posibilități mult mai mari de investigație. Însă maşinile nu vor putea face asociații noi de idei şi nu vor putea pătrunde în fondul cel mai adânc al gândirii umane. Acea relație dintre bibliografie şi cultură, nu se va mai putea realiza în aceeaşi măsură, pentru că nu va mai exista legătura directă dintre pasiunea de cercetare şi valorile create în perioade mai vechi sau contemporane. Bibliografiilor le va lipsi, foarte probabil, vigoarea pe care le-o dă participarea personală a omului.

Dar, după cum cultura va rămâne un concept în permanență deschis, fără limite în sfera înaltă a ideilor, fenomenelor, proceselor, manifestărilor şi operelor, însuşite, analizate şi clasificate ca fiind definitorii şi conferind importanță unei societăți sau comunități, după cum scria şi Dimitrie Macrea: „cultura nu este o stare, ci o devenire continuă”(13), tot astfel:

BDD-A27105 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:57:09 UTC)

„bibliografia urmează cultura în schimbările ei de idei, în dezvoltarea anumitor preocupări, în apariţia unor domenii noi - bibliografia retrospectivă pentru trecut, cea curentă pentru evoluţia actuală" (14).

Analizând condiţiile culturii, Tudor Vianu arată că acestea sunt „acele realităţi de fapt care determină creaţia, culturală, fiind însă suportate în mod pasiv de către creatorul de cultură". (15) Spre deosebire de ele, mijloacele culturale „sunt întrebuinţate în mod activ de către creator, sunt făurite de el şi utilizate în vederea realizării unor scopuri" (16).

Şi, având în vedere că Jesse Shera definea cultura ca fiind „o dualitate de acţiune şi gândire, între care legătura se face prin procesul de comunicare" (17), bibliografia este una din modalităţile prin care se îndeplineşte acest proces de comunicare. Astfel bibliografia capătă un rol în dezvoltarea societăţii. Dacă, aşa cum s-a spus, „singura valoare a cunoştinţelor stă în utilizarea lor" (18), bibliografia este una din căile de utilizare a cunoştinţelor.

Indiferent, însă, de tipul lor, bibliografiile au un rol deosebit de important, ele reprezentând „primul cod în sfera cercetării" (19), ca o replică necesară la numărul mare al cunoştinţelor umane ce au dus la dezvoltarea unei imense lumi a cărţilor.

Louise-Noëlle Malclès argumentează deosebita importanţă a bibliografiilor în activitatea de cercetare. Aşadar, L.-N. Malclès consideră că bibliografia „...duce la cunoaşterea limbii literare, a ceea ce s-a scris şi tipărit în trecut şi ceea ce se scrie şi se tipăreşte în fiecare zi, ea dă viaţă şi mişcare cărţii, ea facilitează lectura, creează emulaţia gândirii şi a muncii. Sub orice aspect, ştiinţific sau tehnic, bibliografia este auxiliarul cercetării de erudiţie. Ea este capabilă să scoată la lumină toate producţiile spiritului, de la cele mai vechi la cele mai recente, de unde intelectualul nu va înceta niciodată să se inspire." (20)

Bibliografia este un tezaur cultural, un mijloc comun de realizare a tuturor valorilor culturale, pe care le pune în circuit. Tudor Vianu arată că „suma tuturor mijloacelor obiective (care ajută la realizarea unor valori obiective) alcătuieşte tehnica. Tehnica este ştiinţa activităţii omeneşti pusă în slujba unor năzuinţe culturale. În această sferă intră mecanismul industrial, dar şi metodele speciale ale ştiinţelor, procedeele activităţii în laboratorul de chimie, fizică, biologie, mijloacele pentru organizarea unui muzeu, procedeele artelor frumoase, reguli de înfiinţare şi organizare a unei biblioteci, de răspândire a cărţii, de întrebuinţare a filmului etc." (21)

Din ce în ce mai des se lansează, însă, întrebări cu privire la rolul bibliografilor în era digitală.

Activităţile cel mai frecvent asociate cu bibliografiile sunt acelea de selectare şi achiziţionare a resurselor, oferirea de servicii de referinţe specializate şi realizarea de iniţiative în cooperare. Aşa încât se pune problema

BDD-A27105 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:57:09 UTC)

dacă aceste funcţii vor continua să necesite aceleaşi deprinderi specializate sau specialiştii în informare bibliografică vor dispărea pur şi simplu.

O bibliografie, ca şi un catalog, se elaborează pe baza unor date concrete, având în vedere anumite norme. O bibliografie nu are cum inova, dar se poate distinge prin buna organizare a materialului, prin judicioasa evidenţiere a problematicii bibliografiate. Un indice de revistă, ca să fie complet, se cere a epuiza materia, să fie exhaustiv. O adnotare, ca să mulţumească, trebuie să spună mult cu puţine cuvinte, mai ales, cu cele mai limpezi. Adnotările confuze sau evazive nu sunt mulţumitoare. Precizia, exactitatea şi nu mai puţin fidelitatea faţă de sursă valorează tot atât cât şi forţa de sintetizare, discernământul şi selectivitatea. Pentru a ridica bibliografia literară la înălţimea necesităţilor, cooperarea tuturor factorilor interesaţi pare să furnizeze cel mai bun răspuns. Cooperarea şi coordonarea reprezintă cea mai bună politică ce se poate duce spre a obţine contribuţii delimitate şi bine centrate pe obiectivele dinainte desemnate**.** (22)

Realizarea de instrumente bibliografice este rezultatul unui management informaţional adecvat care se impune atât pentru exploatarea la maximum a fondurilor bibliotecilor cât şi pentru limitarea, pe cât posibil, a fenomenului de „zgomot informaţional."

Produsele bibliografice nu trebuie întocmite doar pentru a reflecta fondurile valoroase ale bibliotecii, acesta fiind scopul întocmirii cataloagelor de bibliotecă, ci mai ales pentru a imprima referinţelor bibliografice un caracter de exhaustivitate, în cazul bibliografiilor generale sau specializate.

Bibliografii oferă cunoştinţe de specialitate, legate, în general, de unele abilităţi de limbaj, de familiaritatea cu anumite sisteme de comunicare savantă şi de stăpânirea pieţei informaţiei. Majoritatea bibliografilor au, de asemenea, responsabilităţi în domeniul serviciului public specializat, încadrate iniţial în termeni de „interpretare a colecţiilor locale" destinate studenţilor şi cercetătorilor. Această sarcină s-a extins în timp, cuprinzând realizarea de ghiduri în formate tradiţional şi electronic, sesiuni şi - în unele cazuri - conceperea şi oferirea unor cursuri despre strategiile de cercetare şi resurse.

Se poate constata faptul că, în prezent, mai mult ca oricând, bibliotecarul – bibliograf are adesea o importanţă aparte, un rol deosebit în furnizarea documentelor. El este cel care ghidează cititorul, facilitează accesul acestuia la documente şi, deci, la informaţie. Este foarte interesant de urmărit modul în care cele două „părţi", cercetătorul şi bibliotecarul, conlucrează.

Uneori se observă un anumit aer de superioritate din partea cercetătorului, care tinde să supraestimeze importanţa muncii sale, în dauna celeilalte părţi, bibliotecarul. Acesta din urmă trebuie să dovedească erudiţie prin îndrumările sale, trebuie să ofere informaţii pertinente, care să-l îndrume pe cercetător în vederea obţinerii de performanţe.

BDD-A27105 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:57:09 UTC)

Cercetătorul trebuie să aibă toată încrederea în competența bibliotecarului, în cunoştinţele lui, în faptul că oricând şi în orice eventuală problemă îl poate ajuta şi sprijini.

Bibliografii au avut un rol important şi în cadrul programelor privind cooperarea legată de colecţii şi de resurse.

În permanență, însă, beneficiarul trebuie să fie, cel mai important: principiul de bază, indiscutabil, fiind servirea acestuia.

Sally Wood-Lamont (23), dezbătând problemele comunicării dintre bibliotecar şi utilizator şi a importanței feed-back-ului, afirma că dialogul dintre bibliograf / bibliotecar şi persoanele interesate de obținerea unor informații ar trebui să fie precum dialogul cu psihologul sau consilierul în probleme afective.

De altfel**,** „Transferul de informații depinde de toți participanții la procesul cunoaşterii, de implicarea receptorilor şi, mai ales, de calitatea lor." (24)

Acest transfer, desigur depinde şi de abilitățile specialistului / bibliografului în identificarea şi selectarea informațiilor. Mai ales că este bine cunoscut faptul că domeniile încep să devină din ce în ce mai vaste, iar în cadrul fiecărui domeniu apar tot mai multe specializări. Necomunicând, putem omite aspecte esențiale ale unui anumit subiect, iar o informație eronată poate costa atât bani mulți cât şi timp, tot mai prețios.

Încă o observație pertinentă este aceea că publicațiile tipărite este foarte puțin probabil să dispară. Va fi nevoie în continuare de bibliografi pentru efectuarea unui control riguros şi pentru dezvoltarea mai activă a unor colecții în arii de interes local sau în care comerțul cu cartea rămâne dificil. Colecțiile în formă tipărită îşi pierd însă suveranitatea de altă dată în relație cu documentele bibliotecii pe alte suporturi.

Studiind atent fenomenul social, Marshall McLuhan observă că: „în loc să se sfârşească prin a semăna cu o imensă bibliotecă, precum cea din Alexandria, lumea a devenit un calculator, un creier electronic, exact ca într-un naiv roman SF" (25).

În legătură cu remarcabila importanță şi utilitate a calculatorului, J. J. Servan-Schreiber observă că în zilele noastre, calculatorul electronic face pentru omenire „...ceea ce acum cinci secole a făcut invenția tiparului. El produce schimbări radicale în toate aspectele vieții noastre, înaintând cu o viteză amețitoare şi descătuşând forțe ce pot fi deseori traumatizante" (26).

Diversitatea materialelor pe suporturi netradiționale constituie deja, împreună cu mai vârstnicele materiale tradiționale, obiectul achiziționării şi prelucrării de către specialişti. Bibliotecile de muzică selectează, de obicei, înregistrări sonore dar şi partituri şi texte, iar bibliotecile de artă colecționează adesea diapozitive dar şi cărți. CD-ROM-urile sunt şi ele alese

BDD-A27105 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:57:09 UTC)

adesea de către bibliografi. Deciziile legate de baze de date online şi resurse digitale de pe Internet, dimpotrivă, cad în responsabilitatea experţilor care stăpânesc aspectele pieţei electronice legate de considerente tehnice, legale, financiare şi logistice.

Bibliografii vor continua să joace un rol central în dezvoltarea colecţiilor de documente tipărite, de surse de informare pe suporturi netradiţionale şi cel puţin pentru unele tipuri de resurse electronice. La ei se va apela, de asemenea, pentru asigurarea de servicii de referinţe, iar cooperarea privind colecţiile reprezintă al treilea domeniu în care bibliografii e foarte probabil să fie protagonişti.

Însă, dincolo de importanţa incontestabilă a acestei nobile discipline sub aspectul ei tradiţional: „Se constată un dezechilibru între multitudinea articolelor referitoare la activităţi situate la capătul lanţului infodocumentar, în zona relaţiei bibliotecă - utilizator (informatizare, servicii de referinţe etc.) şi extrema raritate a intervenţiilor în favoarea unui program complex şi coerent de constituire a bazelor de date bibliografice, singurul în măsură să întemeieze şi să garanteze optimizarea semnificativă şi de ansamblu a tuturor prestaţiilor publice ale bibliotecii" (27).

Aşadar, în urma unui studiu al fenomenului informaţional actual, se poate constata că suportul informaţiei provoacă o reanalizare nu numai a rolului specialistului în informare bibliografică ci şi a problemei surselor bibliografice. Aceasta se întâmplă mai ales pentru că, unul dintre criteriile de ordonare a informaţiilor de natură bibliografică este cel cronologic. Există o inadvertenţă indubitabilă între furnizarea informaţiei perisabile din bazele de date virtuale, fără o formă finită, fără informaţie de autoritate, care poate dispărea din baza de date în orice moment şi o bibliografie al cărei criteriu de existenţă esenţial este informarea cât mai exactă a cititorului.

Timpul va rezolva, probabil, şi aceste probleme!

Note bibliografice

(1) Declaraţia Universală a Drepturilor Omului: adoptată de Adunarea Generală a Organizaţiei Naţiunilor Unite la 10 de septembrie 1948. În: *Legislaţie*: resurse pentru democraţie. Accesibilă pe Internet la adresa: http://legislatie.resurse-pentru-democratie. org/drepturi_onu.php

(2) *Pact internaţional cu privire la drepturile civile şi politice:* Partea a treia : Art. 19. Alin. 2. În: *DECRET nr. 212 din 31 octombrie 1974 pentru ratificarea Pactului internaţional cu privire la drepturile economice, sociale şi culturale şi Pactului internaţional cu privire la drepturile civile şi politice.* Textul actului publicat în B.Of. nr. 146/20 noi. 1974. Accesibil pe Internet la adresa:
http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htp_act_text?idt=63815

BDD-A27105 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:57:09 UTC)

(3) *Convenţia cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizaţiei Naţiunilor Unite la 20 noiembrie 1989*: (republicată în Monitorul Oficial nr. 314 din 13 iunie 2001): Partea I: Art. 13. Accesibilă pe Internet la adresa: http://www.caleidoscop.org.ro/resurse/legislatie/conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului-adoptata-de-adunarea-generala-a-organizatiei-natiunilor-unite-la-20-noiembrie-1989

(4) FLOCON, Albert. *Universul cărţilor*: studiu istoric de la origini până la sfârşitul secolului al XX-lea. Bucureşti: Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1976, p. 5.

(5) ŞUBĂ, Şerban. Valorile perene ale bibliografiei şi cerinţele societăţii informaţionale. În: *Buletin ABIR*, vol. 10, nr. 4, 1999, p.14.

(6) NICULESCU, Zenovia. Sistemul conceptual al bibliografiilor de specialitate**.** În: *Buletin ABIR*, vol.10, 1999, nr. 4, p. 15.

(7) OPREA, AL. Panait Istrati. Bucureşti,1964, p.9. În: *Revista Bibliotecilor*.nr. 11-12, 1970, p.769.

(8) *Dictionnaire International des Termes Littéraires = Dicţionar Internaţional de Termeni Literari* [Accesat: 6 martie 2006]: www.ditl.info/index-romaneste.php.

(9) VIANU, Tudor. *Filosofia culturii*. Ed. a 2-a. Bucureşti, 1945, p.27-28.

(10) MALCLÈS, Louise-Noëlle. *La Bibliographie*. Paris: Presse Universitaires de France, 1962, p. 5.

(11) STOICA, Aurelia. Demersul cercetării documentare şi bibliotecarul de referinţe. În: *Biblos:* [online], 1998, nr. 6. Accesibil pe Internet la adresa: http://www.bcu-iasi.ro/biblos/volum.html.

(12) *Ibidem*.

(13) MARCEA, Dimitrie. *Lingvistica si cultura.* Bucureşti: Editura Didactică şi Pedagogică, 1978, p. 23.

(14) *Ibidem*, p. 23.

(15) VIANU, Tudor. *Op. cit*., p.167.

(16) *Ibidem*, p.167.

(17) JESSE, N. Shera. *Libraries and the organization of knowledge*. London: [s.n.} 1965, p.14.

(18) *Ibidem*, p.10.

(19) VIANU, Tudor apud: NICULESCU, Zenovia. *Bibliografii speciale:* curs universitar. Bucureşti: ABBPR, 1999, p. 39.

(20) MALCLÈS, Louise-Noëlle. *Manuel de bibliographie*. Paris: P.U.F., 1963, p. 14.

(21) VIANU, Tudor. *Op.cit.*, p.170-171.

(22) ZALIS, Henri. Bibliografia literară azi. În: *Revista bibliotecilor,* 1968, Nr. 9, p. 535–539**.**

(23) WOOD-LAMONT, Sally. Tranziţia faţă în faţă cu metode moderne de muncă. În: *Bibliotheca Bibliologica*. Cluj: [s.n.], 1998, p.28.

(24) STOICA, Ion. *Criza în structurile infodocumentare*. Constanţa: Ex Ponto, 2001, p. 156.

(25) McLUHAN, Marshall. *Galaxia Gutenberg*. Bucureşti: Editura Politică, 1975, p. 69.

(26) SERVAN-SCHREIBER, Jean-Jacques. *Sfidarea mondială*. Bucureşti: Humanitas, 1990, p. 7.

(27) ŞUBĂ, Şerban. *Op. cit*., p. 13.

BDD-A27105 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:57:09 UTC)